«Türkiyenin Gelecekteki 5 yılı ve İş Kaynakların Durumu»

Doç.Dr.Evren Bolgün

Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Kulübü
Ekonomi Finans Zirvesi

İzmir, Aralık 2014

Doç.Dr. Evren Bolgün| AZ Notus Portföy Yönetimi Yönetici Ortağı

- Evren Bolgün, 1972 Ankara'da doğmuştur. Orta öğrenimini T.E.D.Ankara Koleji'nde tamamlamıştır. Lisans eğitimini M.Ü.İşletme, yüksek lisans eğitimini İ.T.Ü İşletme Fakültesinde, doktora çalışmasını M.Ü.Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsünde, "Ticari Bankalarda Risk Yönetim Organizasyonun Oluşturulması ve Ölçümlenen Piyasa Riskinin Banka Stratejilerine Katkısı" başlıklı tez çalışması ile gerçekleştirmiştir.
- 1994 yılından itibaren aracı kurum, özel bankaların Hazine bölümlerinde sürdürmüş olduğu profesyonel iş yaşamına, spot ve vadeli finansal türev ürün fiyatlama & pazarlanması konularında yoğunlaşarak, 2002-2005 yılları arasında Yapı Kredi Bankasında "Risk Yönetimi" alanındaki çalışmaları ile tamamlamıştır.
- 2005-2006 yılları arasında Peppers & Rogers danışmanlık firmasına bağlı Yönetim Danışmanı olarak yurtdışında İş Süreçlerinin İyileştirilmesi ve Risk Yönetimi projelerinde sürdürmüştür.
- Yurtdışı ve yurtiçinde Bankacılık ve Sermaye Piyasası, Uluslararası Finans, Finansal Türevler, Risk Yönetimi konularında bir çok eğitim, seminere katılım yanında çeşitli akademik dergi, periyodik yayınlar ve gazetelerde 200'e yakın yazı, araştırmaları yayınlanmıştır.
- 2002 yılından itibaren özel üniversitelerin lisans ve yüksek lisans öğrencilerine yönelik olarak ilgili konularda verdiği eğitimler ile akademik çalışmalarına devam etmektedir.
- 2006-2011 yılları arasında profesyonel iş yaşamını İş Yatırım Risk Yönetimi Müdürü olarak sürdürmüştür. İlgili dönemde sermaye piyasası mevzuatı uyarınca kurumun ve müşterilerin kredi, faiz, kur, likidite, karşı taraf risklerinin ölçülmesi ve yönetimi çalışmalarında birinci derecede sorumlu olmuştur. Basel-II,III risk yönetimi projeleri kapsamında Algoritmics firmasının risk yönetimi yazılım entegrasyon projesi içerisindeki konsolidasyon faaliyetlerini kurum içerisinde yönetilmesinde görev almıştır. 2007 yılında Türkiye'nin ilk serbest yatırım fonunun ihraç, risk ölçüm ve yönetim esasları, portföy risk limitlemeleri, risk raporlama ve izleme çalışmalarında aktif olarak yer almıştır.
- Aynı zamanda Piyasa Risk Yönetimi, Aktif-Pasif Yönetimi, Portföy Risk Yönetimi, Operasyonel Risk Yönetimi alanlarında bankalarda proje entegrasyon tecrübeleri bulunmaktadır.
- 2011 yılından itibaren profesyonel iş yaşamına kuruluşundan bugüne kadar yer aldığı ve 2014 Ekim'den itibaren ortaklık yaptıkları İtalyan Azimut International ile AZ Notus Portföy'de devam etmektedir.

Küresel finans krizi sonrasında gelişmiş ülke merkez bankaları faizlerini sıfıra yakın seviyelere indirmişlerdir.

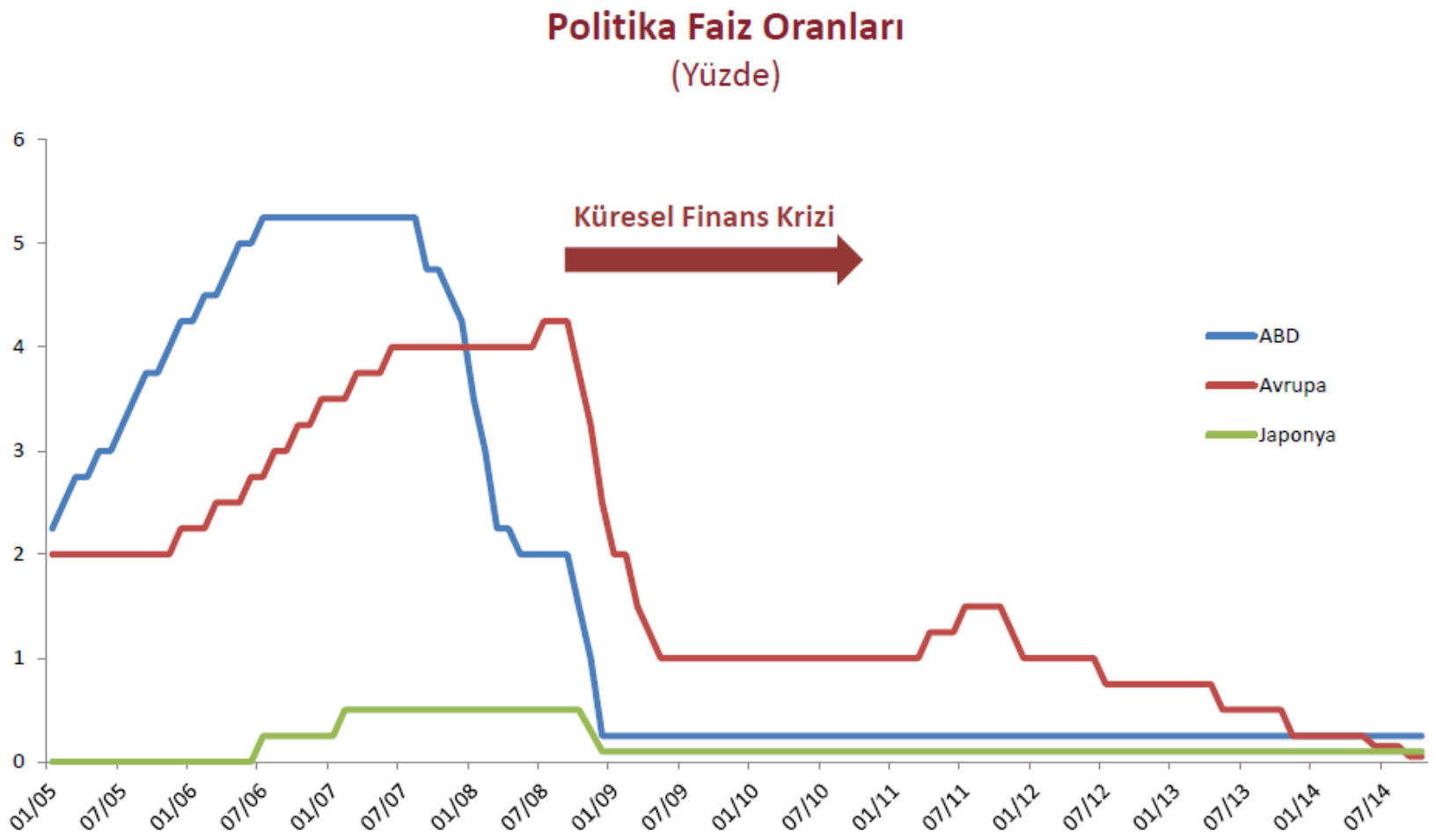

Kaynak:Bloomberg

Ülkemizde de hem nominal hem reel faiz oranları yakın tarihimizdeki en düşük değerlerde seyretmektedir

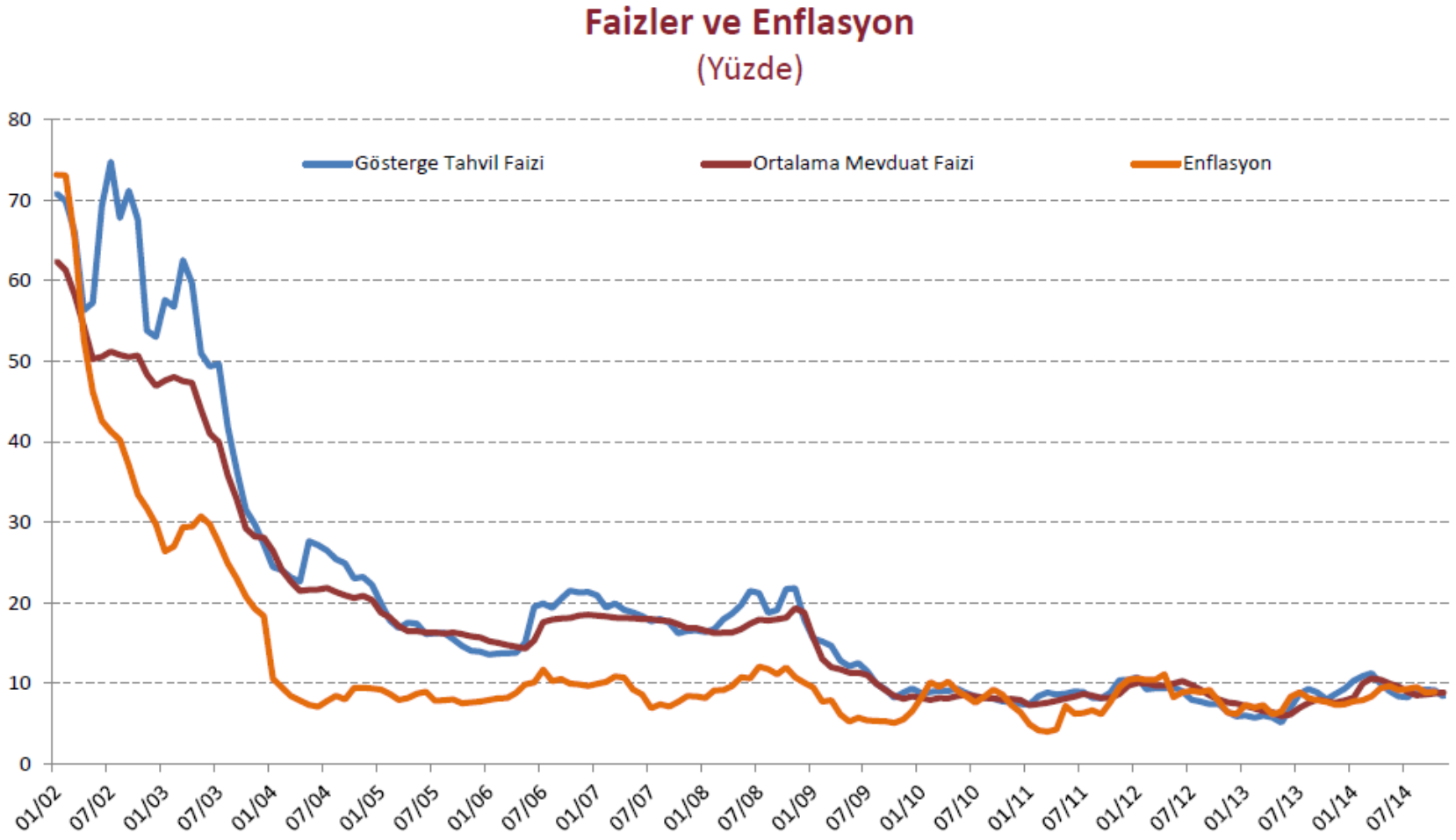

Kaynak:Bloomberg, TUİK

Kamuda Basiretli Borçlanma: Türkiye Örneği

AB Tanımlı Kamu Borç Stoku ve Merkezi Yönetim Bütçe Açığı

(GSYİH'ye Oran, Yüzde)

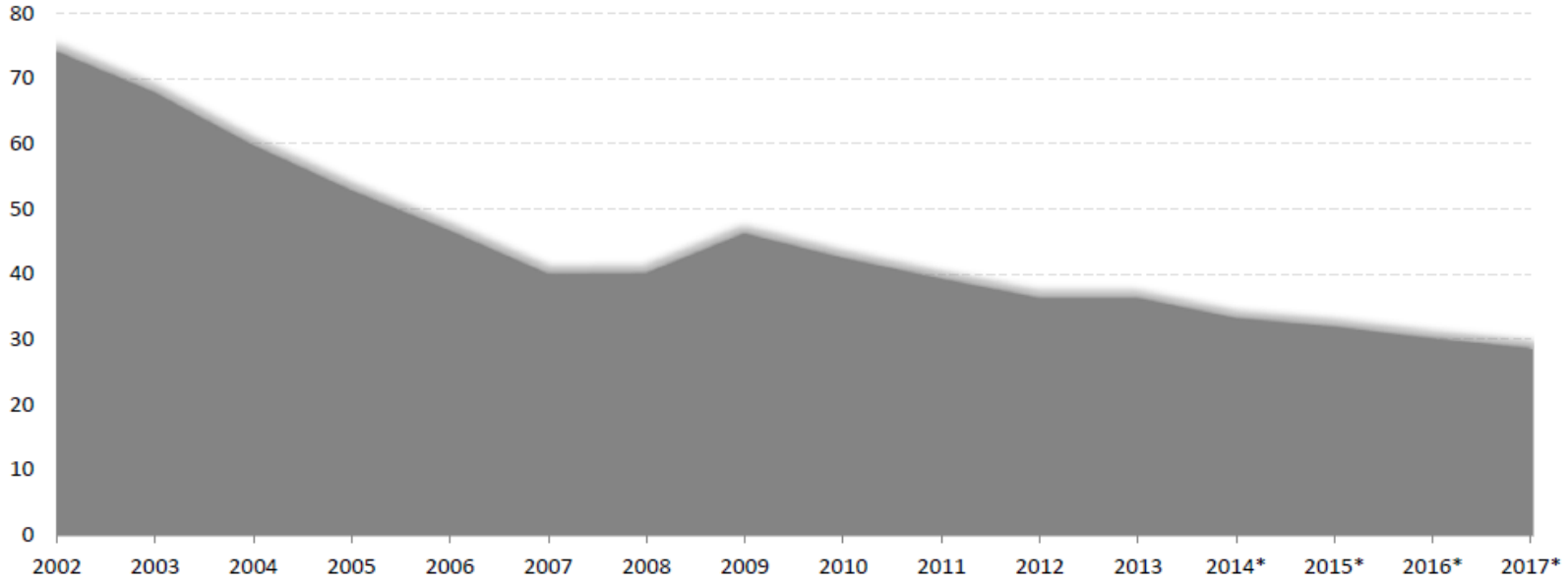

MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE AÇIĞI

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*	2015*	2016*	2017*
11,4	8,8	5,4	1,5	0,5	1,7	1,8	5,5	3,6	1,4	2,1	1,2	1,4	1,1	0,7	0,3

Kaynak: Maliye Bakanlığı, Orta Vadeli Program (2015-2017).

*Orta Vadeli Program (2014-2017) tahminleri

Reel sektörün dış borçlarının vadesi oldukça uzun iken...

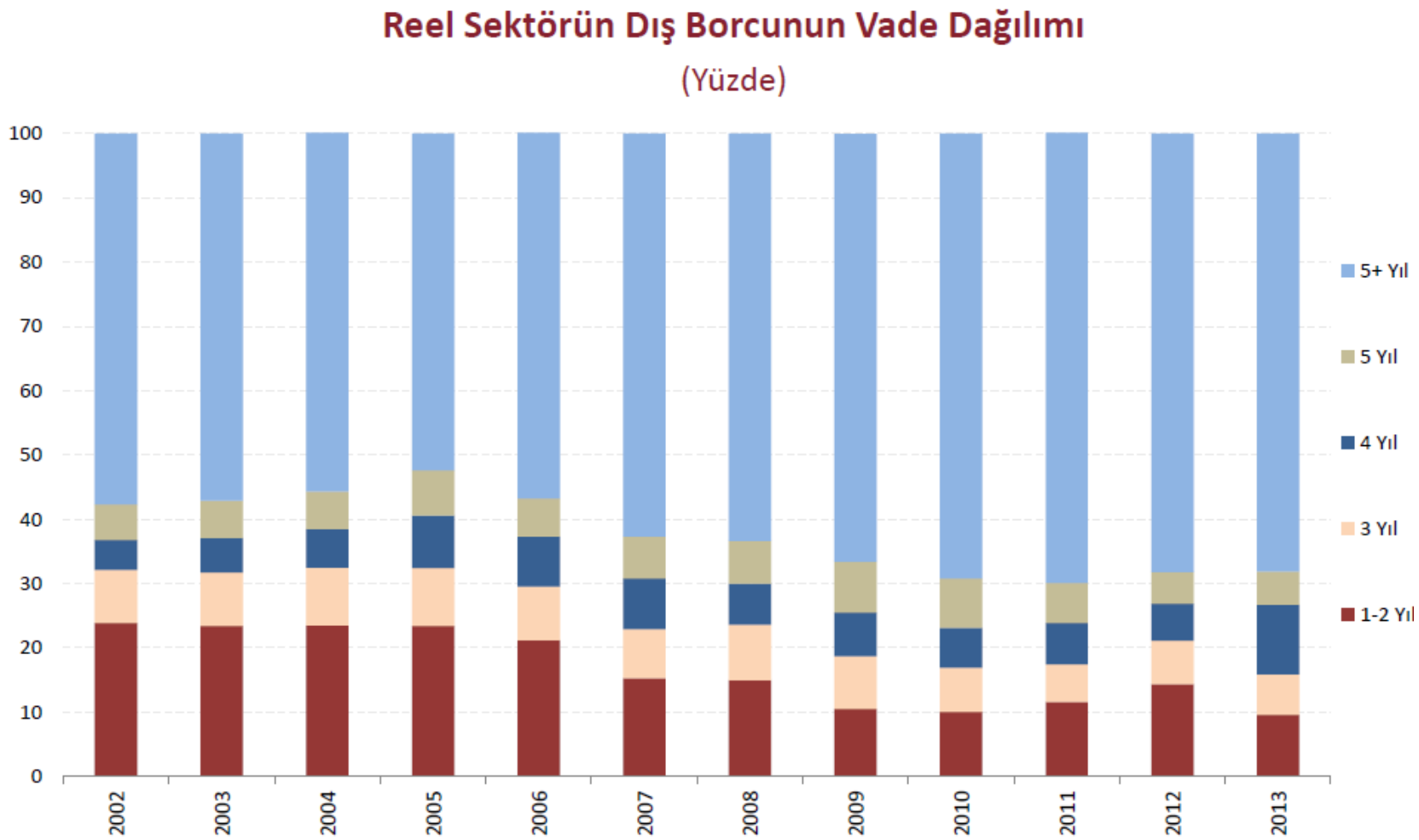

Kaynak: TCMB.

Yapısal dönüşüm programının uygulama geçmesiyle birlikte Türkiye'nin büyüme potansiyeli kademeli olarak artacaktır.

- 10. Kalkınma Planının temel amacı uluslararası değer zinciri hiyerarşisinde üst basamaklara çıkmış, yüksek gelir grubu ülkelerin arasına girmiş ve mutlak yoksulluk sorununu çözmüş bir ülke konumuna gelmektir.

- 10. Kalkınma Planında daha önceki planlardan farklı olarak "Öncelikli Dönüşüm Programları" adıyla 25 adet özel uygulama programı yer almaktadır.

- Söz konusu programlar Plan'ın uygulanabilirliğini ve kalkınma çabalarının etkinliğini artırmak amacıyla yeni bir yaklaşım çerçevesinde hazırlanmıştır.

OVP Büyüme Öngörüleri (Yüzde)

2014	2015	2016	2017
3,3	4,0	5,0	5,0

Kaynak: 10. Kalkınma Planı Öncelikli Dönüşüm Programları 1. Grup Eylem Planı Bilgi Notu, Orta Vadeli Program.

Türkiye Dünyanın Kıyısındadır!

- 1980'li yıllarda dünyanın ekonomik merkezi Atlantik Okyanusuydu. Avrupa-Amerika ekonomileri dünya ticaretinin çoğunluğunu oluşturdu.
- Artık üretim merkezleri dünyanın doğusuna kaymış durumda.
- Çekim merkezi artık Türkiyenin doğusudur.
- 2050 yılında muhtemelen Çin'in batısına doğru kayacaktır.
- Türkiye'nin 1980 İhracatı $3 Milyar (%90 Tarım Ürünleri), 2014 İhracatı $130 Milyar (%90'ı Sanayi Ürünleri)
- Türkiye önümüzdeki yıllarda Küresel Değerler Zincirinin neresinde yer alacaktır? (Dünyanın merkezinde mi, dünyanın kıyısında mı?)
- Türkiye çoğunlukla coğrafi yakın bölge ülkeleri ile ticaret yapmaktadır.
- İhracatta pahada ağır, yükde hafif ürünlere geçebilmeliyiz!
- Eğitim, AR&GE, İnovasyon, Verimlilik üzerine acil aksiyonlar alınmalıdır!
- Yüksek teknolojili sanayi üretimi ve ihracatının artması gerekiyor.

Türkiye'nin Ar-Ge Harcaması* (Milyon TL)

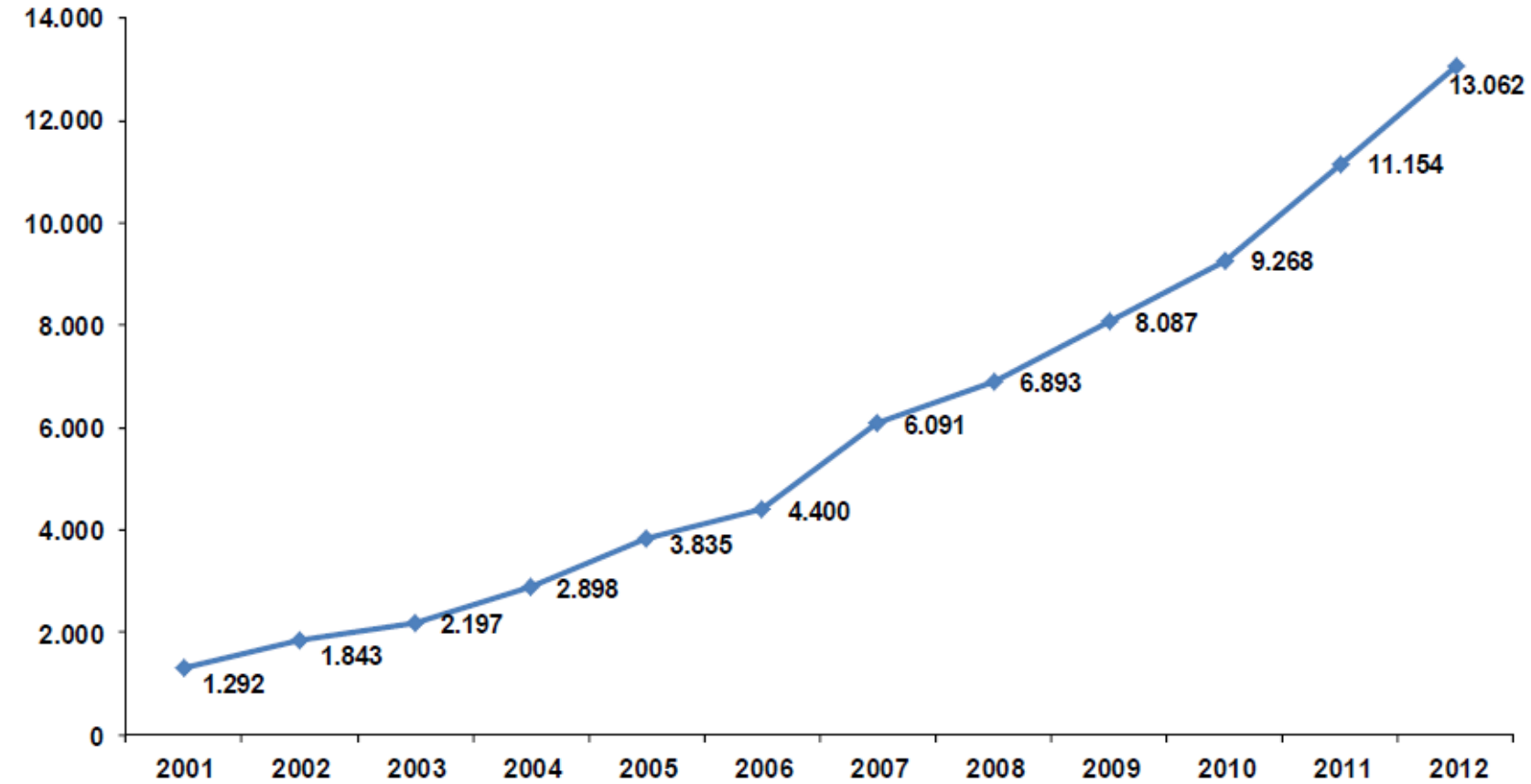

*2011 fiyatlarıyla
Kaynak: TÜİK

Türkiye'de Devlet Memuru olmak isteyenlerin sayısı 1 Milyonu Geçti!

- Türkiye'nin büyümesi son yıllarda yavaşladıkça genç insanlar devlet memuru olmak üzere sıraya girmektedir!
- Gelişmekte olan ekonomiler içerisinde Türkiye'nin büyümesi Amerika'ya yakınsamaktadır.
- 2014 yılında KPSS girenlerin sayısı 1.2 Milyon kişi oldu. (2012:987 Bin kişi, 2006 yılından bu yana 3 kat artmış durumda!)
- Genç insanlara kendilerine yeni bir iş imkanı yaratacakları ekonomik iklimi yaratamamaktayız!
- Girişimci ruha sahip genç insanların sayısı üniversite mezunları arasında çok azdır!
- İşgücümüzün %20'si üniversite mezunları, özel sektörde bu sayıyı tatmin edecek miktarda bir istihdam imkanı bulunmuyor.
- Girişim Sermayesi Fonu çok isabetli bir başlangıçtır.
- Türkiye'de en kolay harcanan kaynak BEŞERİ SERMAYE'dir!

İş Yeri Açma (Maliyet, % Kişi Başı GSYH)

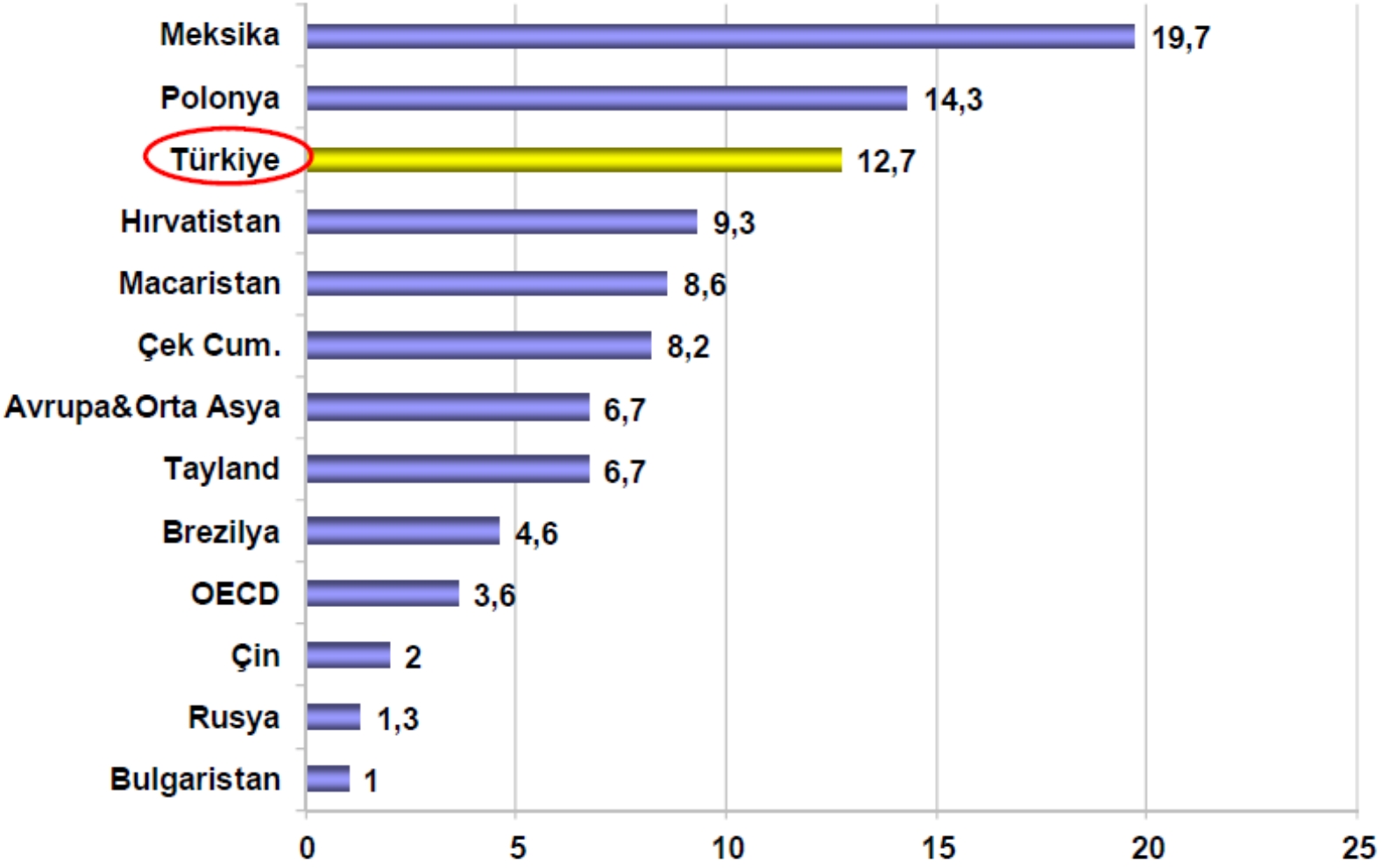

Kaynak:Dünya Bankası,Doing Business Report 2014

İstihdamın İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı, 2011 (%)

	Tarım	Sanayi	Hizmetler
Türkiye	25,5	26,5	48,1
Meksika	13,4	24,4	62,2
Polonya	13,1	30,7	56,2
Kore	6,4	24,8	68,9
Macaristan	4,9	30,9	64,2
İspanya	4,2	21,9	73,9
İtalya	3,7	28,8	67,5
Japonya	3,5	24,8	71,7
Çek. Cum.	3,0	38,5	58,5
Kanada	2,1	19,8	78,1
İngiltere	1,2	19,1	79,7

Kaynak: stats.oecd.org

Orta Gelir Tuzağı

- Türkiyenin en önemli meselesi yeni bir büyüme stratejinin tasarlanmasıdır.
- İnşaat bazlı, orta düşük teknolojili sanayi ürün ihracatı üzerinden Orta Gelir Tuzağından çıkabilmiş herhangi bir ülke örneği bulunmamaktadır.
- Tuzaktan çıkış 20 yılı bulabilmektedir!
- 2015-2018 yıllarında %3-%4 aralığında büyüyerek kişi başı gelirimizi $10.500 seviyesinden uzun vadede (2023 Hükümet Hedefi) $25.000 seviyesine çıkarmamız imkansızdır.
- $3000 kişi başı gelir ile 2001 krizinden çıkılırken yapılanlar ile $10.500 kişi başı gelir seviyesinden çıkmak için yapılacakların listesi farklıdır!
- Evet Değişimin Özü REFORM'dur
- Ancak değişim nicelikte değil nitelike ilgili olmalıdır.
- Eğitim, Hukuk Sistemi Batı Dünyası ile tam biçimde eklemlenmeden Ekonomik Gelişme ve Toplumsal Zenginleşme gelmeyecektir.

Güney Kore'de Küresel Ölçekte 17 Şirket Bulunuyor!

- Türkiye'de ise Fortune 500'e göre 1 tek Arçelik bulunmaktadır.
- Kore'de 27 adet $ Milyarderi vardır.
- Türkiye'de 24 adet $ Milyarderi vardır.(Milli gelirin her bir milyar doları başına düşen milyarder sayısında Türkiye, Koreyi %25 geçmektedir!)
- Çokuluslu şirketlerin Türkiye'de Üretim üsleri yok, daha ziyade iç pazar genişliğine ve bölge coğrafyasına güvenerek pazarlama/satış, dağıtım ağlarına yatırım yapmaktalar.

Mühendislik Fakültesi Mezunları Nerede Çalışmaktadır?

BOĞAZİÇİ	KOÇ	İTÜ	BİLKENT	ODTÜ	Seul Ulusal Üniversitesi
TURKCELL	TURKCELL	Ford	aselsan	aselsan	SAMSUNG ELECTRONICS
Unilever	accenture	arçelik	TÜBİTAK	TAI	LG Electronics
Procter&Gamble	Unilever	TURKCELL		TÜBİTAK	KAIST
AKBANK	Procter&Gamble	TÜBİTAK	Microsoft	roketsan	SK telecom
Microsoft	Garanti	TURKISH AIRLINES	Unilever	arçelik	SAMSUNG SDS
Ford	Microsoft	avea	TURKCELL	Microsoft	DSME
accenture	Ford	ERICSSON	accenture	Tüpraş	intel
IBM	arçelik	ERDEMİR	VESTEL	IBM	SAMSUNG SEMICONDUCTOR
Pfizer	Tüpraş	Netaş	IBM	Schlumberger	KIST Korea Institute of Science and Technology
HSBC	AKBANK	Garanti	Procter&Gamble	HAVELSAN	LG Chem

Kaynak: Güven Sak, 19/08/2014, Radikal Gazetesi

- Teknoloji şirketleri Kore'de ciddi bir alternatiftir.
- Teknoloji ve AR&GE var ise, Üretim de tercih ediliyor!
- Herkes kendi mesleğinde ihtisaslaşmalıdır.

«Teşekkür Ederim.»

Doç.Dr.Evren Bolgün

Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Kulübü
Ekonomi Finans Zirvesi

İzmir, Aralık 2014